

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 15. (75.) évf.

7. szám, 2005 július

Ára: 0,70 lej, előfizetőknek: 0,50 lej

EU-ösvényen

Fellem és egyháziasság

Az egységesülés témája, amióta csak közbeszéd tárgya lett, sokak fantáziáját, érdek- és érzelmi világát mozgatta meg az „eurokonform” jóléti örületől a magyar nacionalizmusig ívelő skálán. Aki ma a nemzeti sajátosságok védelmének hadizászlaja alatt hevesen bírálja az euro-integrációba való beszállásunkat, már az is csak a közhelyes magatartások egyikét testesíti meg, akár igaza van, akár nem. A másik oldalon, közvetlenül a 7000 eurós havi fixnek tapsikoló romániai EU-megfigyelők mellett, ott tülekedik a huszonéves, jólétsült romániai (magyar) „Eurojugend”, azok a fiatalok, akik különféle civil szervezetek, gazdasági és politikai szempontból egyaránt „trendi” csoportosulások szószólóiként úgy belemertültek az éppen menő terminológia makogásába, hogy már a gondolkodásukból is hiányoznak a kötőszavak vagy a névutók.

Szóval – mint tudjuk – már nagyon úgy néz ki, hogy be fogunk sikolázni az

Európai Unióba. Hogy ez nálunk kinek jó, kinek rossz, az egyelőre jobbára világnézeti kérdés. De választható egy további nézőpont is: az Unióé. Miért jó – vagy legalábbis miért nem elviselhetetlen – az EU-nak, ha ezt az országot, amelyben

élünk, beereszti magába? Mert, ugye, azt talán a legnaivabbak sem gondolják, hogy az Unió számára kéjes örömet okoz Románia meg Bulgária bekebelezése.

De ne nyissunk most ösvényt se a politikum, se a gazdasági valóságok felé. Nézzük meg a dolgot a kultúra szempontjából!

E tekintetben pedig – ha csak rajtam állna – én inkább megvédeném Európát tőlünk.

folytatás a 4. oldalon

Jakabffy Tamás

Az élő egyházban sok zajos gyerek és fiatal van.
Ahol tökéletes a csend, az halott egyház.

Az élő egyházban mindig új utakat keresnek.
Ahol soha nem változtatnak semmin, az halott egyház.

Az élő egyház nagy álma Isten országa.
Ahol rémálmok uralkodnak, az halott egyház.

Az élő egyház növekszik, ezért nem emlékszik mindenki a másik nevére.
Ahol hosszú időn át változatlan nevek vannak, az halott egyház.

Az élő egyház bátorságra, haladásra hív.
Ahol soha semmit nem kockáztatnak, az halott egyház.

Az élő egyház kötelessége a misszió.
Ami mindenét önmagának tartja meg, az halott egyház.

Az élő egyház megbocsát, és tud bocsánatot kérni.
Ahol soha nem hibáznak, az halott egyház.

Az élő egyház felhasználja hagyományait és lehetőségeit, hogy az embereket szolgálja.
Ahol hagyományok megőrzésére és a lehetőségek kiaknázására embereket használnak fel, az halott egyház.

Az élő egyházban akár tizedet is fizetnek az emberek.
Aminek csak borraivalót adnak nagy kényszeredetten, az halott egyház.

Az élő egyház látja a kihívásokat és az alkalmakat.
Ahol csak problémákat és veszélyeket látni, az halott egyház.

Az élő egyháznak istentisztelete van.
Ahol csak aggódnak, az halott egyház.

Az élő egyház evangelizál.
A halott egyház megkövesedik.

(Amerikai unitárius gyülekezeti körlevélből)

Megtartóm és oltalmam?

„Az én lelkem szép csendesen
Nyugszik csak az Úristenben,
Mert csak Ő az én idvességem,
Ő nekem erős kőváram,
Megtartóm és én oltalmam,
Minden gonosztól megment engem.”

177. egyházi énekünk
(Zsolt 42 és 91 alapján)

Különösen hangozhat, hogy épp egy lelkész teszi fel e kérdéseket: mire is jó az egyház? Miért van az egyház? Talán abból adódik ez, hogy amolyan „belső szakemberként” történelmi mélységeiben is ismerem az egyház gondját-baját – meg esetemben is a pápi családban töltött gyermekkori évek és az eddigi szolgálati tapasztalat működik közre. Gondolom, mindez együttesen a gyökere annak az érzésnek, amely megfogalmaztatta bennem az előbbi kérdéseket.

Emlékképek jutnak eszembe. Még gyermek voltam, hatodik osztályos. Egy vasárnap délelőtt gyönyörűen sültt a nap. A felsőórakosi parókián fojtott izgalom uralkodott. Jó édesanyám székelyruhában épp az úrvacsorai abroszt vasalta, amikor édesapám feldúlt arccal belépett a konyhába.

– Képzeld, Enikő, az utakat el akarják állni. Most hozták a hírt, hogy „tiszteles úr, vigyázzon.” Mi lesz ebből?...

Emlékszem, ahogyan a testvéremmel együtt az orgona mellől lestük édesapám arcát, amint belépett a templomba. Mosolygott. Mögötte a gondnok és a konfirmálók székelyruhában. A templom zsúfolásig tele volt. A hívek felálltak.

Most, ahogy újból felidézem, az az érzésem, mintha időtlen idők óta ültek volna ott a templom padjaiban, komolyan és illedelmesen, mint akiket nem érdekel semmi, ami a templom falain kívül történik. A karzaton ifjak és gyermekek, az orgona zúg, aztán édesapám prédikál, és közben az ablakokon ömlik be a napfény.

Aztán később, emlékszem, egy csendes órában az asztal mellett édesapám nyugodtan újságolta, hogy „Itt járt Ny. J. bácsi. Azért jött, hogy bocsánatot kérjen, mert őt B. E.-ék félrevezették”.

Valóban, nem könnyű megtalálni a helyes utat. Az útkeresőt könnyen félre lehet

vezetni. Próbáljuk-e megtalálni egy életen át a számunkra megfelelő utat. megkockáztatom – jóhiszeműen? Talán, véli az Olvasó, könnyű nekem, mert később születtem, és „leegyszerűsítve” gondolok a hajdani, lelki nyugalmukat megtalált Ny. J. bácsikra, meg azokra, akik félrevezették őket, meggyőződésből, az akkori „új kor” materializmusának örvényébe

kerülve, sokszor diadalittasan harsogva: félre a vallással, vesszen a babona!

De mit válaszolnának a hívek, az egyháztagok, ha most megkérdezhetnénk őket, akik közül sokan nem lehetnek itt, akik akkoriban felépítették a templomokat,

folytatás az 5. oldalon

Fekete Levente

Hivatás és szolgálat

Nem csak lelkészeknek (1)

A hivatás: az életvállalás és megvalósítás egy formája. Tegyük rögtön hozzá: magasrendű formája. Bár életünknek csak bizonyos szakaszában jelentkezhet – leszámítva a csecsemő- és gyermekkort –, a további életmenetre nézve nem az életidő egy szakaszára, hanem annak teljességére rányomja bélyegét.

Magának a hivatásnak az életünkben való megmutatkozása is bizonyos fejlődési szakaszokon megy keresztül. Így például a hivatásérzet bontakozása, a hivatástudat megszilárdulása és a következetes szolgálat szellemének „működése” különböző szakaszokat képvisel.

Hogy miképpen színezi át végleg és eltörölhetetlenül a sajátos hivatás az élet teljességét, azt akkor értjük meg igazán, ha mérlegre tesszük a pusztá munkavégzést és a hivatásból fakadó szolgálatot. A munka meghatározott napi, heti, hónapi programot, külső kötelekkel járó függőséget jelent. A hivatás – vagy nevezünk immár életszolgálatnak – a nap minden órájában jelen van, tudatosul, belső késztetésből fakadó függőségként konkretizálódik. A hivatásból forrásozó tevékenységét, szolgálatot nem lehet időkeretbe szorítani.

Fontos ezt megjegyeznünk, hiszen manapság egyre több szó esik a lelkészi szolgálat túlterheltségéről, a szabadidő hiányáról, mint ahogy a lelkészi szolgálat mennyiségi megmértetéséről is.

Ami pedig a „hivatásos” cselekvések körét, célját, megszólítottjait illeti: aki hivatásszerűen szolgál, az nem magának élő ember! Ebből pedig egyenesen következik, hogy a lelkészi szolgálatra vállalkozó ember közösséget szolgál.

Szolgálni akkor tudunk, ha pontosan ismerjük feladatunkat. A lelkész elsődrendű feladata tudatosítani, erősíteni Istenhez való tartozásunkat, istengyermeki voltunkat.

Mindenekelőtt tehát tudomásul kell vennünk, hogy egy közösség vezetésére szegődtünk el. Emberekkel van dolgunk, akiknek erényeik és hibáik, örömeik és félelmeik egyaránt vannak. Mint ahogy magunknak is. Ugyanakkor ott van e közösség életében a beépült, beidegződött hagyomány, a közelmúlt romboló hatása és a jelen számtalan problémája. Ezeket figyelmen kívül hagyni nem lehet.

Ma már tanítják a vezetés tudományát, egyre bővítik, rendszerezik a szolgálatról összegyűjthető ismereteket, fejlesztik a közösségszolgálathoz nélkülözhetetlen képességeket, tanfolyamokon ismertetik a szervezés módszereit. De a lelkész elsősorban *lelki* vezető! Kétségkívül jó, ha lélektani, pedagógiai ismeretekkel rendelkezik – ezeket részben meg is kapja teológiai tanulmányai során. Ezt az ismeretet azonban mindenképp a jézusi evangéliumból, a Bibliából, saját hitéből és az életre való nyitottságából merítheti. S még kell valami: elkötelezettség, alázat és türelem.

A lelkészi szolgálat teljes életet, odaadást jelent. És – ha valódi hivatásom van, következőleg – önmegvalósítást is jelent. De mindig szem előtt kell tartanunk, mi a cél és mi az eszköz. Ha a lelkésznek teljes értékű hivatása van, akkor nem lesz nehéz életberendezését a szolgálathoz alakítania – és nem fordítva.

Kiss Károly

ULOSZ-munkaértekezlet Sepsiszentgyörgyön

Június 7–8-án a sepsiszentgyörgyi egyházközségben immár negyedszer került sor az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének egyetemes munkaértekezletére. Jó volt ismét találkozni, közösen keresni megoldásokat az egyházunkat és lelkészársadalmunkat közvetlenül érintő nagy kihívásokra. Meggyőződésünk, hogy távolmaradt lelkészársainkat is épp így foglalkoztatja egyházunk számos gondja, megoldásra váró feladata, s távolmaradásuk oka nem más, mint az egyházközségi elfoglaltság, esetleg más természetű halaszthatatlan tennivaló – nem pedig az érdektelenség.

A részt vevő negyvenöt lelkész úgy érzi, úgy érezzük: vitathatatlanul szükség van a rendszeres gondolat- és tapasztalatcsere-re, a közös megoldáskeresésre. Lassan a kételkedők is megértették, hogy igenis kellenek ezek a „szakmai” találkozók, egyrészt azért, mert szolgálati helyeink távolsága miatt ritkán áll módunkban felkeresni egymást, megosztani örömeinket és egyházunk jövője iránt érzett aggodalmainkat; másrészt az eddig lappangó nemzedéki szemléletkülönbségek egyre félreérthetlenebbül jelentkeznek, s a generációs törésvonalak egyre szembetűnőbbek. S harmadrészt – kimondva, kimondatlanul, rejtetten vagy nyíltan – érzékelhető egyfajta szembenállás a „fentiek” és a „lentiek”, a „központiak” és „vidékiek” között. Úgy tűnik, a két „szférát” kölcsönös gyanakvás választja el egymástól.

Mindent a maga helyére kell tennünk, hogy a kételyeket eloszlassuk, s egymás tudomására adjuk végre, hogy a cél azonos: szolgálatunk hatékonyságának elősegítése, a haladás ösztönzése, Egyházunk megerősítése, fellendítése, jövőjének biztosítása.

A nyitó templomi áhítaton Csete Árpád homoródalmási lelkész-társunk végezte a szolgálatot a 23. zsoltár alapján. Ezt követően az egyházközség tanácstermében Kovács István ULOSZ-elnök és egyben házigazda köszöntötte a megjelenteket.

Az egyik fontos, sok vitára alkalmat adó kérdéskört az új lelkészi javadalmazási rendszer dilemmái és nehézségei rajzolták körül. Ez a napirendi pont olyan lényeges kérdéseket érintett, mint: szolidaritás, egyházközségi autonómia, méltányosság, igazságosság és álláthatóság. (Kovács István elnök az utóbbit már az előzetes programlapon igen szellemesen „kuffervizitnek” nevezte.) Szabó László közügyigazgató felvezetőjében először szerkezetileg vázolta azt a négy fő tényezőt, amelyeket feltétlenül figyelembe kell venni az új, méltányos javadalmazási rendszer kidolgozásánál, majd a forrásokat nevezte meg: egyházközségi (39%), állami (32%), egyetemes egyházi (11%) és kivételes esetekben külföldi, testvérgyülekezeti források. Az új fizetési rendszer létrehozásának fő célja az volt, hogy minden lelkész – bármelyik gyülekezetben végezzen is szolgálatot – kapja meg a teljes fizetését. Emellett további lényeges szempontokat próbáltunk figyelembe venni: ne legyenek aránytalanul nagy különbségek a fizetések között; az új fizetési rendszer teljesítményalapú legyen, ne a gyülekezet nagysága és a „régiség” számítson elsődleges tényezőnek a fizetés megállapításában; az egyetemes Egyház nyújtson nagyobb mértékű támogatást az érvényben lévőnél, azaz a tényleges, a valós szükségletnek megfelelő. A beszélgetés a szolidaritásra való utalással zárult: nagyok a kicsikkel, az egyetemes Egyház a gyülekezetekkel; legyünk tekintettel a gyülekezetek autonómiájára, de a gyülekezetek is vállaljanak kellő mértékű áldozatot lelkészeikért, a hívek a közösségért, és ott, ahol számbelileg többen vannak, ez ne készítse kisebb egyházfenn-

tartói járulék fizetésére őket, hanem az ajánlott minimális egyházfenntartói járulékot tekintsék mindenkor mértékadónak. Továbbá, legyünk őszinték egymáshoz minden tekintetben, ami a kitöltendő fizetési űrlap adatait illeti. E kérdéskörben az ULOSZ nevében beadványt fogalmaztunk meg az Egyházi Képviselő Tanácshoz.

*

Tanácskozásunk második témája felvezetőjében Pap Mária esperes és Sándor Szilárd lelkész rámutatott, hogy akár amerikai mintára, akár attól teljesen függetlenül, de feltétlenül létre kell hoznunk a magunk lelkészi etikai kódexét (Sándor Szilárd le is fordította az amerikai unitárius lelkészek etikai kódexét).

A lelkészi kar egybehangzó véleménye szerint valóban szükséges az etikai kódex létrehozása, amely kifejezetten erkölcsi alapon szabályozza a lelkészek egymáshoz való viszonyát. Legtöbben azért tartják fontosnak az etikai kódexet, hogy megelőzzük a pályázások, lelkészi állások betöltése során kialakuló, lelkészekhez mindenképpen méltatlan eljárásokat, etikátlanságokat – de más helyzetekben is bizonyára sokszor jól jönne egy normakönyv.

Az estét a József Attila verseit gitárkísérettel előadó Márk Attila és Lakatos Sándor tette élményszerűvé számunkra.

*

A második napon, Fritz Miklósi-Vári Katalin reggeli áhítatát követően, Józsa István Lajos kökösi lelkész, az *Unitárius Szószék* felelős szerkesztője arról beszélt, hogy a továbbiakban a folyóirat nem csupán prédikációs füzet kíván lenni, hanem – ahogyan azt egykor terveztük – „távlati lényege az lenne, hogy a gyakorlati teológia minden szegmentumát, azaz szakirányát átfogja, és felvállalja annak szakszerű művelését.” Közös munkára felhívó levelében rávilágított a lelkész értelmiségi szerepére és hivatásából eredő köteletségére, a teológia szakszerű és felelősségteljes művelésére. Arra kérte a lelkészeket, hogy a számos tennivalójuk mellett ne felejtsek el: az unitárius teológia művelése is erkölcsi köteleességeik közé tartozik.

Ezután az alternatív istentiszteleti formákról: a gyermek- és ifjúsági istentiszteletekről esett szó. Lakatos Sándor sepsiszentgyörgyi gyakorló segédlelkész arra hívta fel a figyelmet, hogy van egy olyan „fiatal réteg”, amelyet csakis ilyen formában tudunk megszólítani és bevonni az egyházi életbe. Mindnyájan egyetértettünk abban, hogy e téren is lépni kell, ki kell dolgozni egy egységes ifjúsági istentiszteleti formát, mert a hagyományos istentiszteleteink igen kevés fiatal vonzanak.

Balázs Sándor szentgericei lelkészársunk az egyház szociális felelősségéről tartott rövid felvezetőt. Hangsúlyozta a falugondnoki munkakör létrehozásának fontosságát. Rámutatott, hogy a mai egyházak szolgálatának egyik fokmérője az, hogy milyen szociális programmal rendelkeznek. Magyarországon 850 falugondnok tevékenykedik igen eredményesen. Természetesen anyagi alapokra van szükség ehhez is, de a megyei tanácsokhoz lehet pályázni olyan jellegű tevékenységre, amely a szociális gondok enyhítését célozza. Balázs arra kérte a lelkészársakat, hogy használjuk ki a megyei tanácsok ilyen jellegű támogatását közösségeink és népünk javára, és amerikai testvérgyülekezeteinket is próbáljuk bevonni a szociális programunkba. Ennek kapcsán Pap Gy. László nagyváradi lelkészársunk elmondta: mégiscsak van bennünk szociális érzékenység, szolidaritás az elesettek, a rászorulóknak iránt, hiszen az egyházközségek igen jelentős pénzüsségeket küldtek a bányászok, a vízvezeték-szakemberek, a rászorultak nevében, és azt üzeni a gyülekezeteknek, hogy legyenek nyugodt szívvel, mert a pénzküldemények rendeltetési helyükre jutnak.

Kovács István elnök a köszönetek rendjén ismét kitért külföldi egyházi kapcsolatainkra, hiszen amerikai testvéreinknek köszönhetjük az ilyen jellegű találkozók anyagi finanszírozását.

Józsa István Lajos

EU-ösvényen

folytatás az 1. oldalról

Akik sétálgattak egy kicsit e földrész nyugalmasabb országaiban (azokban tudniillik, amelyeket nem cincált szét a csatlósi szocializmus), és szóba is elegyedtek néhány helybélivel, esetleg hivatalokban is jártak, azok tudják, hogy a személyközi viszonyok szintjén Nyugat-Európa maga a „másvilág”. Így is, úgy is. Ott csakúgy műanyagból van az asztal, ott is kondicionált a levegő. Az ügyintéző hivatalnok többnyire barátságos – vagy legalábbis nem paprikás. Igaz, ha mosolyog, az is „maszkból” van, hiszen ez szolgálati kötelessége, amelyet azonban lelkiismeretesen teljesít. De végső soron meg is győző arról: nem azért foglalkozik veled, hogy megnehezítse az életed.

Más a súlya az ígéretnak. Pontosabban: van súlya. Az adott szó nem az átverés álcája. A határidő nem a halogatás számára kínál viszonyítási pontot, hanem a hatékonyság legkézzelfoghatóbb kulcsa. Általában az számít, hogy mi van, mi lett, nem pedig az, hogy miért nem.

S ha fentebb, a kultúráról ejtven szót, az Olvasóban a színház vagy a néptánc öltött volna fel – persze arról is lehetne

beszélgetni. De ez sokkal kevésbé elemi, húsba vágó szükséglet, mint a társadalomban való „levés” biztonsága.

Mondom, félttem Európát tőlünk, a balkanizálódott Romániától. Erdély természeti sajátosságainak, ásványvizeinek, épített örökségének, világi és vallási történelme felhalmozott értékeinek kétségkívül megvan az értéke Európában. De vajon van-e helye a társadalmi léptékgig „emelkedett” alattomoságnak, az alkoholizmusként ismert (nemcsak) székelyföldi népbetegségnek, a megbízhatatlanságnak és „böcsködésnek”? Van-e értelme európai nézőpontból olyan országot „annektálni”, amelyben népi sport a viszálykeltés, a közkíváncsiságot a tévéhíradókból ömlő családi késelések, olajvezetékek-szípások és iskolai prostitúció-háló felgombolyítása elégíti ki leginkább, s a keresztre feszítés a gonosszal való szembezállás legcélravezetőbb eszköze? Tényleg olyan bárgyú-e az amúgy is csikorgó EU, hogy a gyökerektől gondosan tápszerezett romániai korrupció martalékul bíróság elé állított „kigolyózottjait” elfogadja érvként a csatlakozás küszöbén?

Az egyházak természetesen „a jobbik részt választották”, hiszen azért egyházak. Sok buzgó ember tüsténkedik önzetlen

és bizakodó szívvel – ugyanakkor legalább annyira vagy még több fásult, tunya, mindenre legyintő is akad. Egy dolog bizonyos: nincs olyan egyház, se nálunk, se máshol, amelyben a téglából-betonból való építkezés fontosabb volna a lelkekből való építésnél. A hatalmaskodás, hivataloskodás, tekintélyi bizalmatlanság még soha nem vezetett jóra. De az anarchia, az önmagáért való ellenzékieskedés sem. És természetesen a felekezeti köldöknézés sem, még ha e tekintetben lépten-nyomon a hagyományra hivatkoznak is.

E lapszámunkban több olyan szöveg is olvasható, amely az egyházban-levésnek mint azonosságnak a kérdését érinti. Van okunk hinni abban, hogy az értelmes egyháziasság igenis lehet útja-módja annak, hogy a valóban hagyományos európai eszményektől messzire elkanyarító társadalmi jellegtelenesség ellen szervezeten is kiállhassunk. Ehhez persze az is jól fogna, ha az EU elszakadna eddig kizárólagosnak látszó gazdaság-bálványától.

Mi azonban önmagunkon dolgozzunk leginkább! Mert a bizalmatlanság bizalmatlanságot szül, a szöszegés haragra lobbant, az előítéletesség elfojtja a Jó életképebb magvait is.

Száz éve

az *Unitárius Közlönyben* két lelkész-búcsúztatás „sajátította ki” a fő oldalakat. Derzsi Károly (1849–1905) és Rédiger Géza (1845–1905) halála kapcsán Boros György főszerkesztő írt mély, értő szívű méltató nekrológot kettőjükéről. „Csak négy év volt köztük. Rédiger 60 éves, Derzsi 56. Az Tordán, ez Tordátfalván született. Az ábrándos lelkű, kit a hazafias érzelem elragad s mint Petőfi bámulóját most verselésre, majd katona pályára serkenti. Ez magába zárkozó, ki csak egy pár választott barátja társaságát szereti, s azon kívül a régi bölcseseket olvassa magában. Az ifju korában elmegy hazájából, hogy a hős lengyelek utolsó szabadságharcában részt vegyen. Ez átmege a nagy Londonba s ott beül a könyvtárba s abban leli főélvezetét, ha a városi élet zaját nem hallja.

Rédiger csalódva haza jó és pap lesz a falusi élet magányában. Házát benépesíti tíz gyönyörű gyermekkel, akik ott zsongnak, zsi bongnak körülte, mint szűk kasban a dúsgazdag méhraj. Derzsi a városi életet kedveli s Tordán a gymnasium tanára lesz. Családot alapít, gyermekei lesznek, de csak reményességét ébresztik föl s bánatát növelik, mert mikor gyönyörködni lehetett volna bennük, elhunytak mind s marad mint leartott mezőn a tarló.”

• „Rendkívüli Főtanács volt Kolozsvárt június 18-án a tordai algymnasium visszaállítás ügyében. Kimondotta, hogy a gymnasiumot az ősszón 2 osztállyal megnyitja. E határozat Torda minden rétegében igen-igen kedvező hangulatot keltett. Valóban elismerés illeti városunk vezér embereit; a helyi sajtót s annak komoly munkásait, kik a közvélemény előkészítése ál-

tal lehetővé tevék, hogy városunknak legalább algymnasiuma legyen. – Semmivel sem kisebb Főtanácsunk dicsérete, hogy a kulturának ismételten meghozta nagybecsű áldozatát. Minde- nek felett nagy megnyugvást szült az a nem várt, nem is remélt fordulat, hogy a 30 éves álomból új életre serkent gymnasium egy oly kiváló szakember vezérlése alatt fog megindulni, mint Varga Dénes az áll. polg. isk. volt igazgatója. Benne egy zajtalan, de kitartó és alaposan képzett, sok tapasztalattal bíró munkás erőt nyert az új intézet – Isten éltesse őt intézetünk javára sokáig!”

• „Kirándulás Sweizba. Már jeleztük volt, hogy a genfi internationalis vallásügyi Conferenciára megkezdődött a készülődés. Nagyon óhajtható volna, hogy minél többen vegyenek részt hazánkból. A Conferencia aug. 28-án kezdődik és 31-ig tart. Rendkívül érdekes gyűlésnek ígérkezik. De már maga a kirándulás is megérdemli a fáradságot és költséget. A ki részt akar veni mint a Conferencia tagja, 20 frank tagdíjat fizet mint családfő, a családtagok 10–10 frankot. Ennek fejében részt vesznek a gyűléseken, a fenfi tón rendezendő hajós-estélyen, a közebedén és esetleg más kedvezményben is.”

• „Az egyházi tanácsosság köztünk unitáriusok között szép és kitértető állás. Sokan így veszik s meg is felelnek a rájuk várt feladatnak. Ha mindenik egyháztanácsos minden évben tesz valamit az egyház érdekében, nagyon szépen és gyorsan fogunk előre haladni. Most egy nagybecsű név tulajdonosa kitöröltette a nevét, mivel avertált. Hát az ő eljárását meglehet magyarázni, mert az utóbbi tíz év alatt sokszor forgott nyilvánosság előtt a neve, de mindenki azt fogja mondani, hogy az apai és családi örökségnek hűtlen sáfára volt!”

J. K.

Megtartóm...

folytatás a 2. oldalról

parókiákat, egyházi iskolákat, akik mégis összegyűltek harangszó után, sokszor a kertek lába alatt, kicsit titkon, kicsit fura érzéssel, mert „soha nem lehet tudni, annyi mindent hall az ember”, vagy bátran, ha kellett, ünneplőbe öltözve, hogy ott legyenek a templomban, és vették az úrvacsorát, esküdtek, kereszteltettek, ahogy illik, mert őket erről le nem tudja szoktatni senki.

Vajon mire is gondolna, hogyan érezne a mindenkori egyháztagnak, akit tanítanak már az első sírástól egészen haláláig; ha megkérdeznénk, mit jelent számára az egyház, és ő minek, hogyan érzi magát benne. Hogy tudott volna eligazodni, és mit kellett volna igaznak hinnie, amikor még gyermek volt bibliás nagymamák és harangszók között, s másfelől a felnőttektől azt hallotta, hogy „na, mutasd meg, hol van az Isten” – hallotta a világ bölcsességeként mutatózó és cinkoson kacsintó kétségeket és bizonyosságokat. Hogy tudjon eligazodni ma a gyermek, aki semmit nem tud a Szovjetunióról, a sztálini kommunista diktatúráról, a nemzetközi gazdasági szövetségek gyarmatosító törekvéseiről, csak ül a harangszavak között és a bibliórás anyuka mellett – többnyire a bántóan üres templomban.

És ha már nem gyermek, hanem felnőtt, mit higgyen az „Amint akarjátok, ahogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is úgy cselekedjétek azokkal” (Mt 7,12) „arany szabály” és a másodpercre kiszámított, milliméterre bemért igazság közül? Talán itt a baj. Nem a kettő között kell dönteni. Mind a kettőre nagyon szükség van. Gondolok például a precíz és vallásos Svájcra, Hollandiára, vagy éppen amerikai hittestvéreinkre.

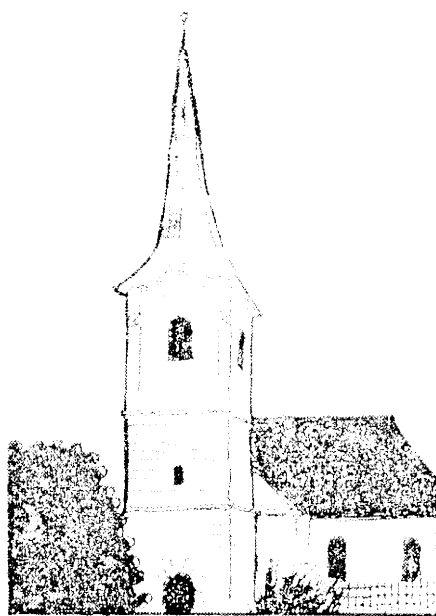
Mit mondanak ma az utódok, a jelen napok egyháztagei, hogyan látják az egyházat és benne a maguk helyzetét, szerepét? Hiszen hozzáállásuktól, egyházas gondolkodásuktól, magatartásuktól függ az egyház jövője. Talán azért is szükség van arra, hogy válaszaikat meghalljuk, mert egyfelől gyorsan elgépiesedő világunkban szinte robbanásszerűen hódít a haszonelvű életszemlélet, amely szigorúan csak a „gyarapodom – veszek” mérleg két serpenyőjébe helyezi az Élet értelmét, könnyen mellőzve minden „haszontalannak” minősített magatartást és szokást, másfelől egyháztageink „derékhadá” manapság mindinkább az a nemzedék, amely a '89-es változások előtti időszak kemény materialista szorításában kényszerült felnőni.

Gondolom, e kérdésfelvetésre azért is szükség van, hogy időnként újraértékeljük a körülmények változásainak ismeret-

tében az egyháznak mint sajátos intézménynek a szerepét, tisztábban látva így helyét és – miért ne? – szükségességét társadalmunkban.

A címből kiindulva s a '89-es változások után 15 évvel a nálunk is teljességében megmutatózó információrobbanás árnyékában kérdelem Tőled, kedves Egyháztagnak: hogy érzed, hogy látod, tényleg megtartod, oltalmaz-e az egyház? Nyújt-e biztonságot? Még egyszerűbben: szükségesnek tartod-e az egyház létét? Ha igen, természetesen arra is kíváncsi vagyok, miért?

A sajátosan e kérdéskört megcélzó beszélgetésekből, az időnként kiosztott s értékelte kérdőívekből kiderül: az egyhá-

A székykeresztúri templom

zat híveink egy olyan sajátos lelki intézménynek tartják, amelynek személy- és közösségformáló hatása pótolhatatlan, és ahová bizalommal lehet fordulni. Alább összegezni próbálom a beérkezett válaszokat, tudván azt is, hogy bár nevesítés nélkül, de a lelkésznek saját gyülekezete részére készített kérdőívekről van szó. „Az egyház lelki táplálékot, segítséget, összefogó erőt, lelki közösséget jelent. Az istentiszteletek, szertartások bibliórak fontos szerepet játszanak az egyház megítélésében.” Az egyház „megnyugvást és békességet, reményt, erőt és kitartást jelent.” Az egyház „lelkem egészséges alakulásában segít, hiszen nemcsak a testet, hanem a lelket is ápolni kell, ugyanakkor örömforrást, összetartozást jelent, és megmutatja a személyiségem pozitív alakulásához vezető utat. Példaképek követésére buzdít.” Az egyház az a közösség, „amelyben a felebarát iránti szeretetben megerősödhetünk, és Istennel kapcsolatba kerülhetünk, valamint a bűnbánat helye-

is.” Sőt olyan is akad, aki nyíltan „büszke unitárius hitére és arra, hogy ebben a hitben nevelheti gyermekeit.” Az egyház „fontos szerepet játszik az egészséges lelkület kialakulásában”. „Az ember a hit gyakorlása által képes empátiával közöledni társai felé”. Ugyanakkor kiemelten fontosnak tartják a különböző találkozók, konferenciák, elméleti és gyakorlati felnőttképzést célzó csoportos tevékenységek – mint író-olvasó találkozók, kézműves bibliórak, tanulmányi és karitatív kirándulások –, illetve ünnepélyek, kulturált szórakozási alkalmak szervezését, ahol együtt művelődhetünk, ünnepelehetünk. Az ilyen jellegű tevékenységek gyökeres meggyőződésbeli változást eredményezhetnek az egyház javára. A válaszadók kiemelik, hogy mindezek egyben erősítenek nemzeti és vallásos öntudatunkban, ugyanakkor jó lehetőséget biztosítanak a felekezeti közti kapcsolatok erősítésére, ami különösen kisvárosos és falvakban bír nagy jelentőséggel. Fontos, hogy egyházunk világi tagjai tisztán lássák: az egyházért felelősséget kell vállalni mind anyagi, mind lelki téren: „hívek által él az egyház”, és „bonyolult gazdasági életben való eligazodáshoz megfelelő képzettségű világi szakembereket kell bevonni, hogy az egyházi javak megfelelő kihasználtságúak és jövedelmezőek legyenek, mert a szegény egyház sem papnak, sem világinak nem dicsőség”. Szomorúan állapítják meg, hogy az egyház fenntartásában nem minden egyháztagnak veszi ki egyforma komolysággal a részét. A világiak magatartása, a hívek egyházszeretete missziós tevékenység („befolyásolhatják, bátoríthatják, buzdíthatják egymást”).

Gondolom, a fentebb idézett válaszok gyülekezeteink többségében a fent leírtakhoz hasonlóan hangzanának el.

Kedves Olvasó, talán arra gondolsz: ha mindez annyira letisztult és világos egyházunk világi tagjai előtt, miért van mégis a templomokban egyre több üres hely, az esetek többségében miért csak a külföldi segílyt várjuk egyházi épületeink javítására, karbantartására vagy éppen építésére?

Hiszem, hogy a béke és öröm óráinak reményeinket, életkedvünket újjáteremtő varázsa mindannyiunk igazi lelki otthonává teszi majd egyházunkat, hogy az oltalmam, oltalmaz és oltalmunk legyen: a mi erőnk.

Vagy talán felértékelődésben volna az egyház?... Felértékelődésben a 3. évezred elején a lelkigondozás mint az egyház létének egyik legbiztosabb garanciája? Ez már egy újabb kérdés. Talán majd választ is találunk rá.

Június 24-e és 27-e között az egyesült államokbeli Fort Worth-ban tartották az Unitárius és Univerzalista Szövetség közgyűlését, amelyen az Erdélyi Unitárius Egyházat Kolumbán Gábor főgondnok, Ferenczi Enikő és Tódor Csaba lelkészek képviselték.

Tanítani a „fenntartható” életet

Kolumbán Gábor főgondnok mesél amerikai élményeiről

A Fort Worth-i konferenciaközpont előtt sétálva fényképeztem az épületeket. Érdekes, kontrasztos ház-együttes: száz-százhusz éves épületek mellett acél-üveg felhőkarcolók. Az egyik amerikai unitárius kollégánk, aki megismert az utcán, megszólított, hogy „csak fényképezzen, hiszen van mit”. Azt is megkérdezte, milyennek látom az Egyesült Államokat. A konkrét látványra utalva azt válaszoltam: egészen emberi, nem is ilyenre számítottam! Ismerősöm erre fanyarkásan megjegyezte, bizony, jó lehet tapasztalni, hogy Amerikában is emberek élnek.

Ez a megjegyzés jelképes értékűvé is formálódott a magam számára; ez az, amivel az egész közgyűlés és a hozzá kapcsolódó beszélgetések tanulsága összegezhető. Nagyon emberi, meleg, szeretetteljes közösséget ismertem meg. Olyan képet láttam, amely teljesen eltér attól, amit Amerika „hivatalosan” forgalmaz magáról a világban: az erős, hódító, sikerorientált szuperhatalmat. Azok az emberek, akiknek a gondolatvilágával ismerkedhettem, ugyanúgy esendők, sőt bizonyos értelemben kiszolgáltatottak; rettegnek attól, hogy emberi jogaikat sérteni fogják, hogy biztonsági érdekeikre hivatkozva korlátozzák szabadságukat. Olyanokkal találkoztam, akik családjukkal, gyerekeikkel együtt nagyon szeretik a szabadságot, s ezt próbálják megélni unitárius-univerzalista egyházi közösségekben is: a toleranciát, a másság elismerését, a szabadságot és a szeretetet. Kisebbségben érzik magukat az Egyesült Államokban, és ezért keresnek kapcsolatokat a világ minden részén élő hittársaikkal.

Mint mondtam, egyáltalán nem volt „ledorongoló” az Amerika-tapasztalat. Szinte azt is mondhatnám, hogyha az ember kíváncsi arra, milyen lesz a világ néhány évtized múlva, bele kell néznie a mostani amerikai unitárius közösségbe. Sokszínű ez a világ, és az emberek nagy szeretettel vesznek körül. Pozitív élményekkel tértem vissza, egyáltalán nem bántam meg, hogy e rövid pár napot – mindössze hármat – a közgyűlésen tölthettem. Mindenki nagy tisztelettel és szeretettel vett körül.

Alkalmam volt egy pár perces beszéddel üdvözölni a közgyűlést az Erdélyi Unitárius Egyház, az egyházi vezetés és

a püspökünk részéről. Az üdvözlésen túl pedig tarthattam egy előadást a Project Harvest Hope által szervezett szemináriumon a fenntartható vidékfejlesztés lehetőségeiről.

A beszédem a lényege – a kötelező udvariassági formulákon kívül – az volt, hogy, megköszönvén az erdélyi egyháznak nyújtott támogatást, elmondtam: mi már tudjuk, hogy Amerika múltja nem a mi jövőnk, és azt is szeretnénk, ha a mi múltunk nehozz az ő jövőjük legyen. Ez így szónoki fordulatként is jó fogadtatásra talált, de ennél sokkal érdekesebb, hogy a beszéd után a folyosón többen megállítottak, megpróbálták tudtomra hozni, hogy értették a célzást: tudják, hogy az az életforma, az a pazarlásig jóléti életvezetés, amelyet a mai amerikai társadalom megél, az más társadalmak számára többnyire járhatatlan. Az övékhez hasonló mértékű erőforrások nem állnak rendelkezésre már senkinek, és ezt ők igenis morális kérdésként tekintik. Vallják, hogy ezen változtatni kell, mert ez nem felelős magatartás a természettel és a más közösségekkel szemben. És, úgy tűnik, a másik mondatom is értő fülekre talált, hiszen az amerikai unitáriusok rendkívül érzékenyek az emberi jogok megsértésére. Aggódnak, hogy a szeptember 11-i terrortámadás után olyan korlátokat vezet be a hatalom, amely szabadságukat sérti. Tény, hogy én is éreztem: a hatóságok szokatlanul keményen bánnak az emberrel.

A beszédemben, miután megköszöntem az erdélyieknek nyújtott támogatást, azt mondtam, azért jöttem az Egyesült Államokba, hogy immár én kérdezzem meg, miben segíthetünk mi, erdélyiek az amerikaiaknak. Az egyik résztvevő azt válaszolta e kérdésre: tanítsuk meg őket fenntartható módon élni, hiszen úgy tűnik, az ő életük nem „fenntartható”. Ez szerintem szép és találó válasz volt. S olyan lehetőséget mutatott fel nekünk, amely „kiegyensúlyozhatja” a partneri viszonyt, amely eddig eléggé átbillent a mi oldalunkra, hiszen mindaddig az történt, hogy az amerikai testvéreink csak hozták egyre a támogatást, mi pedig nagy szeretettel és hitünkrol tanúbizonyságot adva megköszöntük nekik. A partneri kapcsolat azonban akkor egyensúlyos, ha *mind-*

két fél a szükségleteire kap kielégítő választ. Az erdélyieknek az igényei elsősorban anyagi jellegűek voltak, s azok ma is, az amerikaiak azonban soha nem mondták, mire van szükségük.

Ha a következő időszakban az Óceán túlsópartjáról jönnek látogatni Erdélybe, nekünk is tudatosan, következetesen meg kell majd kérdeznünk tőlük: miben segíthetünk, milyen szükségleteitekben támogathatjuk őket. Hiszen – amint a fentebbi válaszból megtudhattuk – ezek elsősorban lelki-spirituális igények. Nagy tévedés lenne, ha az anyagi segítségre – lehetőségeink mértékében – mi is anyagi jellegű választ próbálnánk adni, például azzal, hogy jól megejtjük-megítatjuk vendégeinket; s ezzel úgy gondoljuk, „a számla ki van egyenlítve”.

S erre konkrét elgondolásom is van. Arra buzdítottam az érdeklődő amerikaiakat, hogy hosszabb időt töltsenek Erdélyben. Elképzelhetőnek tartom, hogy fiatalokat akár egy-két évre is fogadhatnánk falvainkban, ahol napi intenzitással együtt élnének az idősebb nemzedékkel. Nyelvi-kommunikációs nehézségek nyilván volnának, de ezek megoldhatóak. Olyan lelkészek településeire, egyházközségekre gondolok, ahol megfelelő lelki mélységű közösségi élet folyik.

Van egy vesszőparipám, amelyről lépten-nyomon említést teszek, még akkor is, ha ezt többen megmosolyogják. Nem szeretem, hogy az unitárius harangozókat kezdik „lecserélni” automatizált harang-meghajtókkal, mert – a praktikus szemponttól eltekintve – a harang ezáltal nem más veszít el, mint a „lelkét”. El tudom képzelni, hogy egy amerikai fiatal harangozóként töltsön egy évet a faluban. Ez valamelyes önfenntartást is jelenthet számára, nyilván otthonról hoz egy kis „hazait”, amivel a „globalizált” kóláját meg tudja vásárolni – de nagyon gazdag közösségi életet tud megélni, amely elsősorban élményszerű, de természetesen szükséges hozzá a tudatos lelki foglalkozás is, amely jellemzően lelkészi feladat. Ezeket a fiatal amerikaiakat meg lehet „tanítani” arra, hogyan lehet több szellemi tartalmat bevinni az unitárius lelkiségbe. Hiszen mi megszoktuk, hogy a mindennapi életünk olyan, mint egy imádság a sok munka, egymással-törődés, családról való gondoskodás és istentiszteleti élet körforgásában. Náluk ez egészen másképp fest: ők individualistábbak, elszigeteltebben élnek, ezért fokozottan jelentkezik egy erős lelki igény az egymásrafigyelésre.

Több beszélgetésen vettem részt, „munkareggeliken”, együtt ebédeltem a Partner Church Council tisztségviselőivel, találkoztam a houstoni egyházközség tagjaival, akik az árkosi vidék- és közös-

ségfejlesztési projektet hozták Erdélybe, a tulsai közösség képviselőivel, akik Énlaka testvérei. Mindenhol nagy érdeklődéssel figyelték a mondandómat. Remélem, hogy pozitív hozzájárulás volt a kapcsolatok ápolásához.

A Project Harvest Hope tíz évét is megünnepeltük. Voltaképpen a PHH meghívottja voltam, ilyen minőségben is szót kaptam a Közgyűlésen.

Miért fontos a Project Harvest Hope az erdélyieknek? A PHH kezdi kinőni az eredeti célkitűzéseit. Eredetileg az volt ugyanis a cél, hogy egy unitárius faluba korszerű farmot és kenyérgyárat létesítsenek, a felszaporodott állatállományt pedig kiosszák a gazdák között (ennek a

gyümölese a homoródkarácsonyfalvi és oklándi mintafarm). Az idén májusban szervezett az Erdélyi Unitárius Egyház, a már említett PHH – közösen erdélyi testvéralapítványával, az Aratás Reménysége Pro Homorod Alapítvánnyal – és a Sapientia Tudományegyetem egy vidékfejlesztő műhelymunkát, ahol farmerek, gazdálkodók, diákok, a falu életéért érdeklődő tiszteletesek és egyetemi tanárok beszélgethettek a falu jövőjéről az EU-hoz való csatlakozás kapcsán. Ez a konferencia is a PHH anyagi támogatásával jött létre, és annyira sikeres volt, hogy döntés született: PHH a fenntartható vidékfejlesztés irányában kiterjeszti a tevékenységét más erdélyi falvakat is bevonva. Ennek az új küldetésnek és teendőknak a

körülményeit volt alkalom megbeszél- ni. Az Egyesült Államokban 100 000 dol- lárt gyűjtöttek májustól júliusig (!) egy SAPARD-program önrészéhez a kará- csonyfalvi farm korszerűsítése céljából.

Remélem, sikerült meggyőzőnem ame- rikai hallgatóságomat arról, hogy Erdély nem feneketlen zsák, hogy a „fenntart- hatóság” és az „élni akarás” továbbra is meghatározó bélyege az erdélyi unitáriu- soknak, ahogy az évszázadokon át volt. Amennyiben fel tudunk rá készülni, ezt akár taníthatnók is mindazoknak, akiket az anyagi jólét és a bőség erről leszokta- tott.

(lejegyezte **J. Orbán Erika**
és **Jakabffy Tamás**)

Kegyszerek

Kifosztásunk az 1921-es földreform- mal kezdődött, azután jött az iskolák nyil- vánossági jogának kérdése, a köztisztvi- selők ügye és még sok minden. 1945-ben újabb földreform, 1948-ban az iskolák államosítása, a megmaradt földek kollek- tivizálása, az erdők elvétele, a könyvtár, levéltár, anyakönyvek elkobzása. Amikor mindez befejeződött, pár év múlva még feltették az i-re a pontot és megdézsmál- ták kegytárgyainkat.

Bukarestben a 19-20. század fordulóján, a Calea Victoriei 12. szám alatt épült fel a postapalota. Óriási épület oszlopos bejárattal, francia neoklasszicista stílus- ban, szemben a Takarékpénztár épületé- vel, nem messze az ország akkor legna-

gyobb üzletével, a La Fayette áruházzal (Magazinul Victoriei). Az 1960-as évek végén a posta épülete már nem felelt meg az igényeknek, a város közepén nem lehetett elhelyezni a sok telefondrótot, nem lehetett szállítani a kamionszámra érkező csomagokat. A postai tevékenységet át- helyezték máshova. Az épület egy dara- big üresen állt, majd nagyjavítást végez- tek, és elhatározták, hogy közgyűjtemény jellegű nemzeti Történelmi Múzeumot alakítanak ki. De ehhez a múzeumhoz ki- állítandó anyag is kellett. Az anyagot a nagyobb városok gyűjteményeiből és az egyházaktól szedték össze. 1971 tavaszán páncélozott jármű állt meg néhány egy- házközösségünk lelkészi hivatalánál, kiszállt három ember, és az előzetesen elkészítet- teltár alapján felszólították a lelkészt, hogy adja át az egyházközösség legértéke- sebb tárgyait a Bukaresti Múzeumnak úgy- mond „megőrzésre”. Szegény lelké- szeknek nem volt mit tenniük a hatósági fellépés láttán, emlékeikben még elevenen élt az 1950-es évek vége, az üldözések, bebörtönzések – és átadták a kelyheket.

Az Unitárius Egyház esetében Nyá- rádszentmártonból vittek el egy kelyhet, Désfalváról és Küküllődombórol is egy- egy kelyhet és Kolozsvárról egy kisebb úrvacsorai tányért (paténát) és egy na- gyobbat, 1560-as évszámmal.

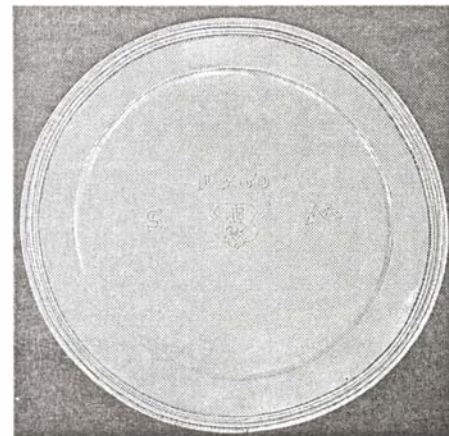
A „megőrzést” évente igazolták, egé- szen 1990-ig, utána csak ritkábban.

Időközben többször is visszakerültünk kegytárgyainkat, másolatot is kértünk, hi- szen ezek használati tárgyak voltak, ám válaszra sem méltattak.

Teltek-múltak az évek, és elérkezett 1990 eleje. Azt hittük, teljesen megválto- zik a világ, és mindent visszaadnak. Áp- rilisban addig erősködtünk, leveleztünk, amíg három darabot – a nyárádszentmár- toni és désfalvi kelyhet, valamint a ko- lozsvári paténát – visszaadtak. Ezek a

kegyszerek még csak ki sem voltak állítva: raktáron voltak. A másik kettő szerepelt az állandó kiállításon, ezek visszaszolgál- tatását így elhalasztották.

Akkor még fel sem mértük, milyen jelentős volt ez a visszaadás, nem tettük közhírré, olyan természetesen vettük, úgy értékeltük, mint a megváltozott rend- szer hozadékát.

Tíz évnek kellett eltelnie, amíg tör- vény született az ingó kulturális javak visszaadásáról. 2000-ben már törvény írta elő jogos tulajdonunk visszaszolgáltatását. Csak hát nálunk ez nem megy egysze- rűen. A törvény előírta, hogy egy bizott- ságnak kell véleményeznie a visszaadást, és ez előtt műértők sorolják be a tárgyakat két csoportba, pontozás alapján: az el- ső csoport „alapkategória”, a második a „kincstár”. A törvény nyomán az illetékes minisztériumi bizottság véleményezte a visszaadást – tehát engedélyezték. A mú- zeum teljes megértéssel válaszolt leve- lünkre, csak egy kis türelmet kért, amíg a

folytatás a 8. oldalon

Mikó Lőrinc

Kegyszerek

folytatás a 7. oldalról

törvény végrehajtási utasításait kibocsátják. Ezzel is eltelt két év. „Kis türelem” – nagy idő.

Most már úgy láttuk, minden akadály elhárult a kegyszerek visszaadása előtt, és újabb levélben kértük azok kiadását. Ekkor csodálatos leveleket kaptunk. Egy óvatlan, őszinte pillanatban azt a megjegyzést találtuk tenni, hogy tőlünk *elkobzták* a kegytárgyakat. Hát, ha így van – mondja a minisztériumi igazgató –, akkor esetünk nem sorolható be a törvény egyik szakaszához, hanem egy másikhoz, és perelni kell. A „lovagias eljárás” szabályaihoz alkalmazkodva elismertük, hogy mi voltaképpen csak megőrzésre adtuk át a tárgyakat – így mégsem kellett perelni. Levelezés közben egy olyan furcsa kérdést is kaptunk, hogy miért kérjük vissza. Ez olyan oktalanság, mint ha azt kérdeznék tőlem, miért születtem. Nagyon nyeltünk, és a levelet megválaszoltuk. Az a bizonyos minisztériumi bizottság újra jóvá kellett hogy hagyja a visszaadást. Ez is megtörtént 2005 áprilisában, és mehettem Bukarestbe. Kiderült, hogy csak a kolozsvári úrvacsorai tányért adják, amelynek kora pontosan meghatározható, 1560-as évszámot visel. Ezt meg is kaptam egy közjegyző előtt adott megbízás és jegyzőkönyv alapján, elhoztam és visszaadtam az egyházközségnek gyülekezeti használatra.

A kükküllődombói kehely a szakértők véleménye szerint a 14. század végén vagy a 15. század elején készült gótikus munka. Tehát kb. 600 éves. Ez a tárgy olyan pontozást kapott, hogy a „kinestár” besorolást adták neki. De egy ilyen besorolás nem megy olyan egyszerűen. Ehhez egyedi miniszteri rendeletre van szükség, és a miniszter elfoglalt, ritkán ér rá aláírni. De lassan ez is megszületett, és 2005 május végén megkaptam a kelyhet is.

A Minisztérium

A kegytárgyak visszaszerzésének ügyében többször kellett a Művelődési Minisztériumhoz menni. A minisztérium épülete a Falumúzeumnál van, modernizált épület, légkondícionálással. A folyosókon komoly értelmiségiek járnak, a művészebbjét ruházkodása különbözteti meg az átlagembertől. Többen kicsit sértődöttnek néznek ki, mint akiknek a művészetét még nem értették meg, és bizonyára állami támogatásért járnak el. Rajtuk kívül a tisztviselők népes serege szorgoskodik, lesi felettesei utasításait és elvárásait, hogy maga és családja részére az addig megszokott életszínvonalat biztosítsa.

Ilyen környezetben mit is ér egy kisebbségi egyház dolgaiban eljáró személy

jogos követelése, aki csak úgy civilben megy egyik irodából a másikba, és még egy tiszteletet kiváltó reverendát sem tud felvenni. Mindenki kedves, kávéval kínálnak, megértik kérésemet, jóindulatúak, nekik csak a törvényt kell betartaniuk. És ebben a környezetben, az eljárások rendjén többször rám jött, hogy tolvajt kiáltsak. Hiszen a színtiszta igazság állt pártomon, nem a gáncsoskodás.

Harmincnyolc év telt el a kegytárgyak elvétele és visszaadása között. Egy generáció felnőtt. Tanulmányaimat befejeztem, gyermekeim születtek, már egy unokám is van. Közben három, életre szóló gyógyíthatatlan betegséget szedtem össze. És leveleztünk, kértünk, bizonyítottunk, perrel fenyegettünk, csak csendesesen, nehogy felidegesítsük a hivatali jóakaró urakat és hölgyeket. És utaztunk és fáradtunk, nem múlik el mindez nyomtalanul.

Azt mondta a feleségem (minden rendes asszony ezt mondja): vigyázz magadra! Én meg rájöttem, hogy nekem nem magamra kell vigyáznom, hanem valami egészen másra.

A kegyszerek

Csak az utoljára elhozott két tárgyról írok egy néhány sort. Pontos leírásukhoz azonban szakértőre van szükség.

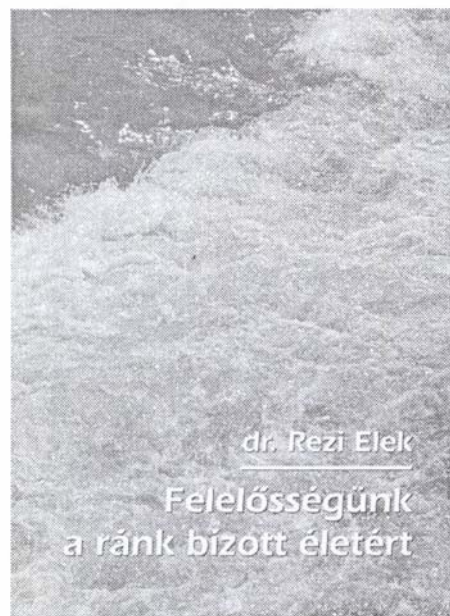
A kolozsvári egyházközség úrvacsorai tányérja az 1560-as évszámot viseli és egy mesterjegyet. Ezüstből készült, súlya 50,4 dkg, alig több ezüstöt tartalmaz, mint amennyiért Jézust eladták. Széle aranyozott. Az egyházközség örökölhette vagy adományként kapta. A bevésített évszám arra utal, hogy az unitáriusok jegyzése (1568) előtt készítették. Kükküllődombó Dicsőszentmárton mellett, domboldalon fekszik. Jó bora van. Ki tudja milyen kö-

olvasztató

Dr. Rezi Elek: Felelősségünk a ránk bízott életért

A könyvben az erkölcsi és vallási tudattal rendelkező ember és közösség nézőpontjából értelmezi az élet határeseit. Egzisztenciális kérdésekre keres és ajánl válaszokat: hogyan ragadható meg az élet értéke vallási szempontból, mi az élet védelmével kapcsolatos hivatásunk, hogyan viszonyuljunk a lelki, materiális és szellemi függőségben élő társainkhoz, milyen veszélyek leselkedhetnek az emberiségre a biotechnológia fejlődése mentén, milyen gyógyírt kínál a szabadelvű vallás az erőszak, a visszaélések, a kizsákmányolás, a méltóságsértés oly gyakran felfakadó sebeire?

A kötet fejezetei: *Vallás és erkölcs az élet szolgálatában, Erkölcsi megítélésünk szempontjai, Emberek krízisben* (öngyilkosság, eutanázia, a magzati élet védelme, abortusz, alkoholizmus, kábítószerfogyasztás, önvédelemből történő emberölés, a szenvedélyek rabságában), *Az élet mesterséges szabályozása* (a bioetikai kérdések erkölcsi megítélésének szempontjai, szerv- és szövetátültetés, génszűrés, klónozás, össejterápia, a megtermékenyítés szabályozhatósága), *Társadalmi és világlelősség* (egyházunk lélekszám-apadásának megoldásra váró feladatai; a családtervezés és cselekvés fontossága egyházunk és népünk életében, a teremtett világ védelme, az erőszak, a halálbüntetés, a háború, a nemi magatartás erkölcsi

értékei és defektusai napjaink társadalmában, az Európai Unió állam és egyház viszonyrendszerének lehetséges „modellje”), *Felelősségünk a ránk bízott életért*.

Mindazoknak ajánljuk e könyvet, akik felelősséget éreznek a ránk bízott életért, akár a saját, akár környezetünk pislákoló vagy lobogó lángjaiért.

A kötet megrendelhető az Unitárius Egyház Iratterjesztőjénél. Ára 8 új lej.

rülmények között került az egyházközséghez az a kb. 600 éves kehely. Készítések Erdély a vajdaság korában élt, Mátyás király még meg sem született. Gótikus formája készítésének idejére utal. Nem híres mester készítette; anyaga aranyozott ón vagy ezüst. A kupa peremén és a nodulán (középcsomó) régies betűkkel írt latin felirat. Úrtartalma elég kicsi, ebből is látszik, hogy katolikus szertartáshoz készült (a protestáns pap egy kehelyből sok hívének kell úrvacsorát adjon, ezért a protestáns kelyhek nagyobbak).

Az ötödfélszázados úrvacsorai tányér és a hat évszázados kehely a történelem mélységeit, annak egy parányi részét hozza szemünk elé.

Micsoda mélység! Hallatán az ember még el is érzékenyülhet. A hívő embert, amikor a pap kezéből megkapja az úrvacsorát, és a templomablakon beszűrődő fénysugár megcsillan a tányéron vagy a kelyhen, különleges érzés foghatja el. A kenyér és a bor Jézus életére és halálára emlékezteti, és másnap talán jobb ember lesz, mint azelőtt.

Zárszavak

A kegytárgyak ügyét befejeztük! Mindegyiket visszakaptuk.

Miért kellett ezt az utat végigjárni? Talán nem tudtunk meglenni nélkülük? A válasz egyszerű: a *mieink*, a tulajdonukat képezzük. Ezek a tárgyak múltunk cserépdarabjai. Lehet, hogy más nemzetek értékeihez viszonyítva szegényesek, de számunkra felbecsülhetetlenek. A múlt élő tárgyai – vagyis alap. A múlt nem mögöttünk van, hanem alattunk. Azon állunk.

Ínség és segítség

2005. április 22-én rossz napra virradt a Bánság néhány falujának népe. Figyelmeztették őket a közelgő veszélyre, de sokan nem hitték, hogy valaha árvíz sújtotta helyé válhat lakóhelyük, ők pedig áldozattá. Megtörtént a szomorú esemény.

Április 24-én egy keblitanácsosunk javaslatára megfogalmazódott a nagyváradi segítőkézség szándéka. Arról döntöttünk, hogy az április 30-án tartandó istentisztelet alkalmával kikérjük a temesvári leányegyházközség véleményét is arra vonatkozóan, miként és hol segíthetünk a legmegfelelőbbben.

A jelzett időpontban, az istentisztelet után kialakult a meglátás, hogy jó lenne, ha a nagyváradi-bihari unitárius egyházközség helyet biztosítana az anyagi segítségnyújtás mellett néhány gyermek nyári táboroztatásának. Először – minden anyagi háttér nélkül – tíz árvízkárosult gyermek nyaraltatását vállaltuk.

Május 2-án a Tordán megtartott összevont lelkészi értekezlet alkalmával egy olyan összefogásnak lehettünk tanúi, amely megteremtette a helyes segítség egyik igazi formáját. Miután a jelenlevő lelkészek meghallgatták egyházközségünk tervét, nyomban biztosítottak támogatásukról. Ma már többnyire tudjuk, hogy nemcsak ők, hanem mások is híveikhez fordultak, s úgy tárták elő nemes szándékukat, mintha mi lennénk a bajba jutottak. Vagyunk is olyan szinten, amennyiben velejük át-érezzük a károsult embertársaink helyzetét, akik elveszítették mindenüket, és nincs sok remény az újrakezdetre.

Húsz óteleki gyermek nyaraltatását sikerült megoldanunk a közös összefogásnak köszönhetően. Azért fogadtunk szót temesvári testvéreink tanácsának, mert magunk is mosolyt akartunk varázsolni néhány gyermek arcára. Feledtetni akartuk velük mindazt – legalább egy rövid időre –, ami érte őket. Június 22-én foghattak hozzá az újjáépítéshez az otthon maradtak, s mire gyermekeik ismét visszatérnek a további táborokból, talán új otthon várja majd őket.

A tordai egyházközségnek, valamint a nagyváradi-bihari unitáriusoknak köszönhetően, de az egyetemes unitárius összefogás segítségével segélyszállítmányt, anyagi támogatást juttattunk Gátaljára, ahol jó szívvel, de szomorú látvány közepette raktuk ki, adtuk át a begyűjtő központban az odaszánt segítséget.

További anyagi, pénzügyi támogatást nyújtottunk óteleki rászorulóknak. Akár a gyermekek táboroztatását, akár a segítség átadását illetően – gondoljuk –, lelkiismeretesen jártunk el. Tartottuk magunkat eredeti elképzelésünkhöz, s túl a gyermekek táboroztatásán, úgy végeztük a segítségnyújtást, hogy személyes adomány formájában jusson el az egyes rászorulóhoz.

Nagyon szépen megköszönjük minden egyházközségi tagnak, hogy hozzájárult e nemes ügy sikeres lebonyolításához, de köszönetet mondunk a temesvári leányegyházközség tagjai-

Adományozó neve	Adomány összege (régii lej)
1. Nagyenyedi unitárius egyházközség	2 000 000
2. Torockószentgyörgyi unitárius egyházközség	4 000 000
3. Korondi unitárius egyházközség	6 000 000
4. Unitarcoop Alapítvány	500 000
5. Magyarorszáti unitárius egyházközség	15 000 000
6. Brassó 1-2 unitárius egyházközség	3 500 000
7. Olthévi unitárius egyházközség	2 250 000
8. Medgyesi unitárius egyházközség	1 725 000
9. Kissolymosi unitárius egyházközség	6 000 000
10. Jobbágyfalva – Nyárádszeredai egyházközség	2 560 000
11. Kökösi unitárius egyházközség	6 650 000
12. Homoródújfalvi unitárius egyházközség	5 100 000
13. Szőkefalvi unitárius egyházközség	2 146 000
14. Tordatúri unitárius egyházközség	1 000 000
15. Szentábrahámi unitárius egyházközség	10 000 000
16. Abásfalvi unitárius egyházközség	2 600 000
17. Dicsőszentmártoni unitárius egyházközség	2 100 000
18. Dicsődombó unitárius egyházközség	7 000 000
19. Dalki unitárius egyházközség	8 000 000
20. Siménfalvi unitárius egyházközség	11 150 000
21. Marosvásárhelyi unitárius egyházközség	7 500 000
22. Nagyernei unitárius egyházközség	900 000
23. Erdőszentgyörgy–Bözödújfalvi unitárius egyházközség	1 000 000
24. Fiatfalvi unitárius egyházközség	2 500 000
25. Segesvári unitárius egyházközség	2 500 000
26. Vargyasi unitárius egyházközség	5 000 000
27. Székelyszentmihály – Bencédi unitárius egyházközség	11 270 000
28. Harangláb unitárius egyházközség	500 000
29. Désfalvi unitárius egyházközség	1 000 000
30. Ürmösi unitárius egyházközség	9 570 000
31. Nagyváradi unitárius egyházközség	1 850 000
32. Tordai unitárius egyházközség	Ruhaadomány
33. Kolozsvár 1. sz. unitárius egyházközség	4 000 000
34. Kolozsvár 2. sz. unitárius egyházközség	2 000 000
35. Komjászegi unitárius egyházközség	2 650 000
36. Kide – Besztercei unitárius egyházközség	3 600 000
37. Kolozsvár 3. sz. unitárius egyházközség	1 000 000
38. ODFIE	3 000 000

nak is, akik kivették ebből a maguk részét. Egyben sajnáljuk, hogy a magunk elképzelése szerint jártunk el, s így nem az RMDSZ bankszámlájára utaltuk a fennmaradt összeget, hanem személyre szólóan adtuk át az arra érdemesnek tartott, igen károsult embertársainknak.

A közzétett kimutatásunkban június 24-ig beérkezett összegek szerepelnek, de ígérjük, hogy az *Unitárius Közlöny* valamelyik következő számában beszámolunk arról is, miként látjuk

folytatás a 10. oldalon

Pap Gy. László, Kerekes Árpád

Ínség és segítség

folytatás a 9. oldalról

Ótelek újraépülését, segélyezett embertársaink életét, valamint beszámolunk a temeskeresztesi segítségadásról is.

Végül pedig nagyon szépen megkérjük azokat a gyülekezeteket, amelyeknek nem tudtuk azonosítani az adományát, hogy bármilyen úton közöljék velünk, mikor és milyen összeget utaltak át a számlánkra, hiszen sajnálatos módon 12 esetben nem derült ki, melyik egyházközség volt az adományozó. Ez természetesen a bank hibájának tudható be.

Örömmel nyugtázzhatjuk, hogy növeltük unitárius hírnevünket, hiszen a testvérelekezeteket – a versengés szándéka nélkül – megelőztük a segítségadás felajánlásában és teljesítésében. Bízunk abban, hogy más alkalommal is megemlékeznek helyes hozzáállásunkról. Minden adakozóra Isten áldását kérjük.

Idősek vasárnapja Petrozsényben

Immár második alkalommal szervezték meg a petrozsényi unitáriusok meg az idősek vasárnapját. Az egyházközség meghívott és ünnepelt vendége hat, 80. életévét betöltött idős asszony volt.

Az ünnepség a vasárnapi istentisztelettel vette kezdetét, mely alkalmával szentírásbeli tanításként a Mt 11,29b vers hangzott el: „... és tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok; és nyugalmat találtak a ti lelkeiteknek.” Az istentisztelet után a hívek adakozásából szervezett közebed a vendégek felköszöntésével kezdődött. Az Aninószáról, a lónyai öregotthonból, Petrilláról érkezett vendégek és hívek hamar feloldód-

tak az ünnepi találkozás hangulatában. Elkövetkezett hát az emlékek mellett a régi nóták felidézése is, melybe lassan minden résztvevő bekapcsolódott. Öröm volt hallani, ahogy a dal egybeforrasztott időset, fiatal, látni az idősek mosolyát, és érezni, hogy az erőfeszítés nem volt hiábavaló.

Az egyházközség vezetősége ezúton is köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik munkájukkal, illetve anyagi támogatásukkal hozzájárultak az ünnepség megszervezéséhez.

A petrozsényi unitárius egyházközség vezetősége

Vakáció-megnyitó Petrozsényben

A petrozsényi magyar egyházak és tanügyiek szervezésében június 17-én évzáró ünnepségre került sor. Az ökumenikus istentiszteletnek az unitárius templom adott helyet, ahol a szószéki szolgálatot id. Kassay Géza nyugalmazott református lelkész, az énekvezetői teendőket Dénes Ernő római katolikus kántor végezte. Az istentisztelet megfogalmazott célja a hálaadás és a megmérettetés előtt álló gyermekeinkért való imádkozás volt.

Istentisztelet után a petrozsényi, petrillai és lupényi ünneplő közösség levonult az egyházközség tanácstermébe, ahol a petrozsényi magyar iskolások három hangulatos színdarab (*A rátóti csikótojás*, *A szegény ember három kívánsága* és egy Mátyás királyról szóló mesefeldolgozás) előadásával köszöntötték a jelenlevőket. A Kis András tanító által betanított és nagyszerűen előadott darabok sokszor megneveztették a zsúfolásig telt termet. A szünetben a petrillai magyar tagozat nyolcadik osztályt végzett diákjai bú-

csúztak versöszállítással az iskolától, tanáraiktól. Csattanóként a petrozsényi magyar óvodások rövid, komikus előadásban mutatták be, illetve beszéltek el, hogyan kell sőt és paprikát vásárolni, illetve miért nem jó új nadrágban a padlásra menni.

Az ünnepség a papi lak udvarán való „kínálmányozással” ért véget, ahol az unitárius asszonyok által sült kürtőskálás és tea mellett beszélgethettek a jelenlevők.

Bálint Róbert Zoltán

Válaszúton táboroztak a Zsil-völgyi magyar gyermekek

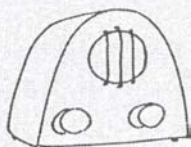
Június 19-én tizennégy petrozsényi és petrillai magyar gyermek indult útnak négy felnőtt kíséretében Válaszútra. A Zsil-völgyi Magyar Ifjúsági Konferencia és a petrozsényi unitárius egyházközség által évente több alkalommal megszervezett gyermek-tánc-ház résztvevői, a Kallós Alapítvány jóvoltából, immár második alkalommal vehettek részt az alapítvány által Válaszúton szervezett tánc- és kézműves táborban. A tavalyi tábor élményeinek elmesélése nyomán nagy volt az érdeklődés a szülők és gyermekek körében. Így a kiválasztás kritériuma a fent említett rendezvényeken való részvétel gyakorisága volt.

Az egyhetes tábor programjában idén is központi szerepet töltött be a népdal- és néptánc-tanulás. A kézműves-tevékenységek során a gyöngyfűzés, gyúrmázás, nemezelés csínja-bínjával ismerkedtek, aminek eredményeként sok, maguk ké-

szítette játékokat és dísz tárgyat vihetek haza. De fontos volt a játék, no meg a barátságok születése is. Idén egy szilágysági lánycsoporttal osztottak gyermekeink a „csűr-szállón”, akikkel hamar sikerült megtalálni a közös nevezőt.

A tábor a szombat esti gálaműsorral zárult, ahol a gyermekek bemutatták a hét folyamán tanultakat. Az elmaradhatatlan könnyes búcsú után este indult haza a csapat, fáradtan, de tele mesélnivalóval.

K. A.

Unitárius rádióműsorok

Credo – a megtartó hit műsora.

Szerkeszti: Solymosi Zsolt
Agnus Rádió, kéthetente, csütörtökön
7.30-kor.
július 28., augusztus 11.

Istentiszteletek közvetítése a kolozsvári gyülekezetekből

Agnus Rádió, kéthavonta, vasárnap
12.30-kor.
szeptember 11.

Meditáció – az elmélkedés műsora.

Szerkeszti: Solymosi Zsolt
Kolozsvári Rádió,
909 m és 1593 m középhullámon,
valamint a 95,6 MHz-es
ultrarövidhullámon,
szerdai napokon, 9.00-kor.
augusztus 17.

Rádió-istentisztelet

Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen,
vasárnapokon.
június 31., augusztus 17.

Tavaszi virágcsokor

unitárius gyermekműsor havonta
kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária,
Rácz Norbert, Konez László.
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
július 23.

Unitárius félóra

a székelyudvarhelyi Prima Rádióban,
a 87,9 MHz-en, illetve interneten
a www.prima-radio.ro címen.
Szerkesztik: Újvárosi Katalin
és Demeter Sándor Lóránd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

A Protestáns Teológiai Intézet V. évet végzett unitárius hallgatóinak szakvizsgája június 20-24. között volt. A vizsga a szakdolgozatok kiértékelésével és megvédésével kezdődött, a zárt helyi prédikáció-írással folytatódott, és a szóbeli vizsgákkal ért véget ószövetségi teológiából és exegézisből, újszövetségi teológiából és exegézisből, egyetemes egyháztörténetből, hit-tanból és etikából. A szakvizsgán mind a tizenegy hallgató: Barabás Zsolt, Buzogány István, Gál Zoltán, Ilkei Ildikó, Kardos József, Nagy Adél, Nagy Endre, Pál János, Solymosi Alpár, Szabó Előd és Tökés Lóránd sikeresen teljesített, és megszerzte a gyakorló segédlelkézi szolgálatra feljogosító oklevelet.

Ezzel párhuzamosan, július 20-21-én zajlott a kétéves gyakorló segédlelkézi szolgálata végére ért Bodor Rozália Piroška (Tordatúr), Jakabházi Erika (Kide-Beszterce) és Lakatos Adél Csilla (Miskolc) lelkész-képesítő vizsgája. A lelkész-képesítő vizsga része a házidolgozatok kiértékelése, zárt helyi bibliamagyarázat írása, valamint szóbeli vizsga-egyházi szónoklattanból, egyházszerartástanból, lelképásztori gondozásból, katekétikából, unitárius egyháztörténetből, egyházi alaptörvényből és egyházi énekből. A vizsgán mindhárom jelölt unitárius lelkézi oklevelet szerzett.

Az Egyházi Képviselő Tanács június végén megbízást adott az unitárius teológiai hallgatóknak a nyári gyakorlat elvégzésére. 2005 nyarán 14 egyházközség: Magyarszovát, Kolozs, Kolozsvár I, Petrozsény, Észak-Nyugat-Erdély szórvány-egyházközsége, Jobbágyfalva, Firtosváralja, Csíkszereda, Gyepes, Homoródmás, Székelyudvarhely I, Homoródszentpéter, Szentivánlaborfalva, Sepsiszentgyörgy, valamint az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet részesül a nyári gyakorlat szolgálataiból.

Egyházunk legfőbb végrehajtó testülete, az Egyházi Képviselő Tanács július 8-án tartotta II. évnegyedi rendes ülését Kolozsváron.

A Protestáns Teológiai Intézet unitárius hallgatóinak tanév-záró istentisztelete június 26-án volt a kolozsvári belvárosi templomban, amelyen a szászéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte, majd dr. Rezi Elek dékán ismertette a végzős hallgatókat, valamint a tanév során elért tanulmányi és közösségépítő eredményeket. Az évzáró keretében megtörtént a tizenegy végzős hallgató átadása és egyházi szolgálatra való átvétele. A Püspöki Hivatal szeptember 1-től nevezi ki őket gyakorló segédlelkésszé.

Az Énekvezér-képesítő Bizottság június 30-án vizsgaülést tartott Kolozsváron, amelyen három, a marosvásárhelyi Református Kántor-tanítóképző Intézetben kántortanítói oklevelet szerzett unitárius hallgató énekvezéri képesítést nyert: Cseh László Szentgericéről, Köntés Annamária Székelykeresztúrról és Székely Szabolcs Városlaváról.

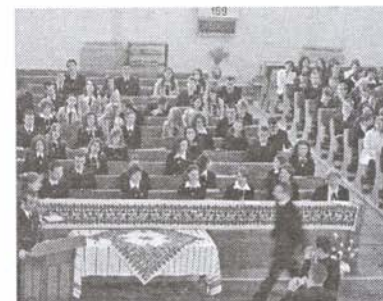
A Magyar Köztársaság leköszönő elnöke, Mádl Ferenc július 5-én utolsó találkozásra hívta elnöki hivatalába az anyaországi és határon túli történelmi egyházak püspökeit, köztük Szabó Árpád erdélyi unitárius püspököt is. A baráti hangulatú együttléten a köztársasági elnök kiemelte öt éves elnöki megbízatása idejéről a jelentősebb egyházi megvalósításokat is. Utóda, Sólyom László augusztus 5-én veszi át a legmagasabb magyar közjogi tisztséget.

Botha Dénes ny. lelkész életének 85. évében f. év június 22-én Székelyudvarhelyen elhunyt. Temetése f. év június 25-én volt a Székelyudvarhelyi 2. számú Unitárius Egyházközség templomából, a gyászszertartást Rüs Domokos helyi lelkész végezte. Egyházunk nevében Szabó Árpád püspök búcsúzott a 48 évi szolgálatot hűséggel végzett lelkésztől. A temetőben dr. Szász Dénes a kortársak nevében saját versével, Bartha Alpár fiatfalvi lelkész az egyházközség és az egész falu nevében búcsúztatta. Emlékét hálással megőrizzük.

2005

Ballagás Kolozsváron és Székelykeresztúron

Elhunyt Bandi Dezső

2005. június 23-án Békéscsabán életének 86. évében elhunyt Bandi Dezső népnevelő, iparművész, művészeti író. Temetése július 4-én volt a marosvásárhelyi református temetőben, unitárius szertartás szerint.

Bandi Dezső 1919. október 7-én született Magyarsároson, ahol kilenc gyermekes családban nőtt fel. Mint a Küküllői Unitárius Egyházkör anyagi támogatását élvező tanuló került a székelykeresztúri, majd a kolozsvári unitárius kollégiumba, és e támogatásért egész életében hálás volt egyházának. Kolozsváron Tóth István rajztanártól és festőművésztől kapott alapképzést, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Sidló Ferenc tanítványa volt. Első munkái közé tartoznak az abásfalvi, ravai és magyarsárosi háborús emlékművek.

Szakmai útmutatása az erdélyi műkedvelő és alkotó mozgalomban meghatározó volt. Irányítása alatt több ezren tanulták meg a faragás művészetét, a vezetésével készült szalma- és rongyszőnyegek világhírűvé váltak. 1990-ben Göncz Árpád a Magyar Köztársaság elnökének aranyérmével tüntette ki.

Bandi Dezső temetési szertartását Nagy László lelkész-esperes végezte. A tanítványok nevében Hunyadi László szobrászművész és Asztalos Enikő, a marosvásárhelyi Népi Egyetem néprajz tanfolyamának vezetője vett búcsút tőle. A szülőfalu üzenetét ifj. Kozma Albert magyarsárosi unitárius lelkész tolmácsolta. Munkásságát méltatta még Tófalvi Zoltán újságíró, Dénes Előd marosvásárhelyi és Bíró József szászcsávási református lelkész. Sírjánál a magyarsárosi és a szászcsávási egyházközségi énekkar énekelt.

nők világa

Évzárás, számbavétel mindenütt

Ez jellemezte a helyi és körüli nőszövetségek tevékenységét az utóbbi időben.

Ahogy a természetben az évszakok váltakoznak, úgy a nőszövetségi munkának is megvannak a váltakozó ciklusai. A legtöbb helyen már a tavaszi mezőgazdasági munkák megkezdésével leáll a nőszövetségek rendszeres összejöveteleinek sora, és a templomlátogatáson kívül az asszonyok csak akkor jönnek össze, amikor az egyházközség vendégeket fogad, vagy valamilyen rendezvény, tábor, konferencia lebonyolításához női munkára van szükség. Mielőtt megkezdődik a „nagy vakáció”, rendszerint szükségét érezzük, hogy számba vegyük az évad eredményeit, melyik „növényünk” hozott gazdag termést, melyik száradt ki, sikerült-e gyökeret eresztetni az újonnan plántált virágoknak.

Milyen volt a nőszövetségi időjárás, hol voltak viharok, hol sütött legtöbbet a nap, milyenek az előrejelzések a jövő évre? Megbeszéljük tapasztalatainkat, tanulunk egymástól, bátorítjuk egymást.

Íme néhány benyomás, gondolat, élmény, beszámoló a résztvevők részéről. (A. K.)

Találkoztunk Árkoson

„Minden napnak van valamilyen öröme, neveld rá szemedet, hogy meglássa azt.”

Wass Albert gondolataival indultunk útra május 28-án Árkosra, hogy találkozhassunk a kör többi asszonyaival, és a nap örömeit megtaláljuk. A körüli gyűlésen a húsz egyházközség asszonyai közül tíz nőszövetség képviseltette magát 40-es létszámmal. Az UNOSZ részéről Asztalos Klára elnök tisztelt meg jelenlétével. Úgy vélte, beszélgetésünk meghitt és vidám családi körben zajlott.

Asszonyaink valóban felszabadultan és nyíltan meséltek az elmúlt év tevékenységéről. Minden beszámolót figyelmesen meghallgatva valamit tanultunk, valami új tervet hoztunk magunkkal haza. Rájöttünk: nehézségek mindenütt vannak,

de Isten segítségével álmunkat próbáljuk megvalósítani. Képviseletünk magukat: Vargyas, Kálnok, Sepsiszentgyörgy, Sepsikőröspatak, Kökös, Brassó, Nagyajta, Ürmös, Szeben és természetesen a helyi nőszövetség.

Szünetben a hagyományörző múzeumot tekinthettük meg. Meghívottunk volt Bernád Ilona népi természetgyógyász Marosvásárhelyről, aki a magyar népi gyógyászat hagyományairól beszélt, gyógynövényekkel való orvoslással ismertetett meg, az emberi egészség fontosságáról tartott előadást, majd könyveit dedikálta.

A reggeli érkezésünkkor való kedves fogadtatás, illetve a finom ebéd elfogyasztása után a bibliai szorongó Márták jutottak eszünkbe. Az árkosi asszonyoknak köszönjük fáradtságos munkájukat, hogy ilyen széppé varázsolták ezt a napot. Búcsuzáskor annyit mondtunk: Jövőre Ürmösön találkozunk! (Adorjáni Gyöngyvér)

„Minden dolgotok szeretetben menjen végbe” (1Kor 16,14)

Nőszövetségünk június 4-én zárta a szeptemberben megkezdett évadot. Jól

folytatás a 14. oldalon

Évzárás...

folytatás a 13. oldalról

megérdemelt vakáció következik, amikor már csak alkalomszerűen fogunk találkozni. Ezen a záróülésem a trianoni békediktátumra emlékeztünk, a gyász 85. esztendejében. Mivel nem akartunk szomorúan elválni, szintén erre a napra beiktattunk egy kiirtóskalács-sütő versenyt. A zsűri elnöke, Simó Irén néni minden versenyzőt a dobogó legfelső fokára állított, majd megehettük az úgynevezett „versenydarabot”. Az asszonyok teát is főztek a kalács mellé. Kellemes, meghitt, szeretetteljes hangulatban töltöttük el a rövidke délutánt. Két nőtestvérünk a záróülés után felkereste egy súlyos műtéten átesett nőszövetségi tagunkat, akinek jókívánságainkat tolmácsolták. Találkozunk Küküldombón! (Benedek Enikő)

Találkoztunk Városfalván

Május 29-én a székelyudvarhelyi egyház körnőegyleteinek hagyományos találkozóját tartottuk Városfalván. Örömmel vettük tudomásul, hogy körünkből egy nőszövetség kivételével minden egyházközség képviselői jelen voltak.

A találkozót Bíró Barna helyi lelkész áhítata kezdte, majd Rüszt Éva körnő elnöknő megnyitója és körnő beszámolója következett. A körnő tevékenységben az elmúlt év folyamán két új dolog történt:

Márciusban az oklándi nőszövetség kezdeményezésére munkaértekezletet tartott a kör, amelyen Kelemen Éva tiszteletes asszony beszámolt a Kolozsváron tartott médiareferenciáról.

2004 novemberében Rüszt Éva elnöknő meglátogatta Simó Sárát a marosvásárhelyi kórházban, és a kör anyagi és er-

kölcsi támogatását tolmácsolta az édesanyjának. Az elnöknő ezúton is arra kérte a nőszövetségek tagjait, hogy jelezzék, ha valaki a környezetükben támogatásra szorul.

A következő napirendi pont a nőszövetségek beszámolója volt. Körünkben a városi és falusi nőszövetségek munkája más-más jellegű. A városi nőszövetségek idén is megtartották a világ-ímanapot, előadásokat hallgattak, és kirándulásokat szerveztek. A falusi nőszövetségek munkája általában az egyházközségek munkáját segíti, és „mindig ott vannak, ahol szükség van rájuk”, a falutalálkozók szervezésében, külföldi vendégek fogadásában, fesztiválok, ünnepélyek szervezésében. Öröm volt hallani a beszámolókból, hogy egyre több egyházközségben szerve-

zik meg az „Öreg vasárnapját”, és sokan látogatnak el a Lókodi Öregotthonba is.

A beszámolókat Asztalos Klára UNOSZ-elnök köszöntője követte, aki hangsúlyozta, hogy egymástól tanulni járunk az ilyen találkozókra és ennek eredménye is van már ebben a körben: a sok helyen megrendezett „Öreg vasárnapja”.

Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot Szabó Adél teológiai hallgató végezte. Majd Kedei Mózes esperes köszöntötte a nőket. A városfalvi nők előadása következett: jó volt hallgatni Dsida Jenő és József Attila verssorait, majd azt, ahogyan anya és leánya együtt énekel.

Bernát Ilona népi természetgyógyásztól hallhattunk egy színvonalas előadást egészségünk és népi hagyományaink megőrzéséről. A találkozó közös ebéddel zárult. (Simó Melinda)

Pályázati felhívás

Az UNOSZ (Unitárius Nők Országos Szövetsége) pályázatot hirdet az országos nőszövetség szimbólumának (logójának) megtervezésére. A nyertes szimbólum szerepelni fog az UNOSZ dokumentumainak fejlécén, minden kiadványán, a pecséten és zászlón.

A jelíges pályázat legyen színes, de fekete-fehér nyomtatásra is alkalmas. Olyan elképzeléseket várunk, amelyek utalnak a nőszövetség munkájára, az unitárius szellemiségre, de ne használják a már meglevő szimbólumokat.

Méret: A5 formátum.

A jelíges pályázatok beküldési határideje: augusztus 15.

Cím: Unitárius Nők Országos Szövetsége, románul: Asociația Femeilor Unitariene din România, 400750 Cluj-Napoca O.P. 1, C.P. 24, postán vagy személyesen az egyházi központ titkárságán lehet leadni.

A nyertes pályázatot 100 USD díjjal jutalmazzuk.

A beérkezett pályázatokat a 2005. szeptember 3-i küküldombói országos konferencián fogjuk bemutatni, és a tagság véleményét figyelembe véve szeptember folyamán döntünk.

Az UNOSZ vezetősége

ifjúsági oldal

Egyszerűen: elballagtak...

Tizenegy teológiai hallgató mondott búcsút a diákéveknek június 26-án a kolozsvári belvárosi egyházközség templomában. Az ünnepély egyszerű volt. A szószéki szolgálatot az egyház püspöke, dr. Szabó Árpád végezte. Dr. Rezi Elek dékán felolvasta az immár gyakorló segédlelkészek alapadatait, miután ismertette elmúlt öt évi tevékenységeik fonto-

sabb vetületeit. A negyedévesek batyuval és Csoma Csilla-Mónika teológiai hallgató elkészítő szavaival búcsúztatták végzős kollégáikat. Az ötödévesek részéről Solymosi Alpár mondott köszönetet az elmúlt évek közös munkájáért, és hangulatos képsorokban elevenítette fel az öt év keserédes emlékeit. A templom előtti fényképeződés, illetve az egyházi díszte-

remben tartott rövid fogadás zárta az ünnepélyt.

A fenti sorokban leírt tömör forgatókönyv az egyszerű valóságot tükrözi. Nem volt ünnepély a szó szoros értelmében, hanem egyszerű istentisztelet, amelynek keretében útjára engedtek tizenegy jövendő lelkészt. Bár elhangzottak érdekes részletek a ballagók elmúlt öt évéről, és a szószékről kitartásra buzdító szavak szöttek át a templom csendjét, valami mégis hiányzott. Ez a tizenegy fiatal ma holnap teljesen új életformát kezd. A kibúcsúztatás nélkülözötte az egyházi hivatás illő

méltóságát. Az öt évig tartó tudáshalmozás e záró mozzanata többet érdemelt volna: jobban összehangolt és átfogóbb szervezést, nagyobb ünnepélyességet és az elhangzottak mélyebb értelmezési lehetőségét.

Ez az évfolyam az elmúlt évek egyik legnépesebbje volt. Igyekeztek közösség lenni, ám inkább mozaikkockák voltak – egymás mellett. Mindenki külön-külön színesítette az egészet. Volt, aki néptán-

colt, más gitározott, együttest alapított, *A Lángot* szerkesztette, néprajzot, történelmet tanult és tanított, közösséget alakított, vasárnapi iskolát vezetett, az ODFIE életében segédkezett és vállalt vezető szerepet.

A ballagás napján még senki nem tudta, hogy nemsokára hol, milyen szerepkörben kezdheti majd el segédlelkészi munkáját. Ezt a bizonytalanságot érdemes lenne feloldani, és az elkövetkező balla-

gási ünnepélyek nyilvános mozzanatává alakítani.

A fentiekben megfogalmazott kritikai észrevételek mellett létezhetnek józan és elfogadható érvek. Ugyanakkor kétségtelen, hogy a jövődől elkészek útra bocsátása többletjelentőséget hordoz, s ennél fogva többet érdemel az a nap, mint a „legyünk túl rajta” érzésének köznapi megnyilvánulása.

Sándor Krisztina

Megjegyzés: Javasolom, hogy a következő „elballagást” szervezze meg S. K.

Rezi E.

Kedvcsináló

IX. ODFIE Színjátszó találkozó

Bölon, 2005. augusztus 5–8.

A Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek IX. Színjátszó találkozója a résztvevő csapatok és a műélvezők többsége a megadott határidőre bejelentkezett.

Tallóztunk a színjátszó találkozó ez évi programtervéből: felvonulás a faluban a helybeli fúvószenekar vezetésével, ünnepi

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) részéről köszönjük mindazok támogatását, akik jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával hozzájárultak szervezetünk további működéséhez.

Az ODFIE Elnöksége

megnyitó, plakát-bemutató, szakmai műhelymunkák, a *Ritmo del Flamenco* és a *Fűszál* együttesek koncertje, előadás-sorozatok, a *Csiki Játékszín* előadása, gálaműsor, szakmai kiértékelő, záró bál.

XXIX. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia

Kobátfalva, 2005. augusztus 18–21.

A Nyikó menti Kobátfalván tartandó ifjúsági konferenciára augusztus 8-i határidővel bejelentkező levelet várunk. Az elmúlt évek konferenciáinak fegyelmezettsége kielégítő volt, a hatékony tervezhetőség érdekében azonban az előzetes bejelentkezést továbbra is fontosnak véljük.

A konferencia központi témája: a *szenvédélybetegségek*. Az átfogó témakör feldolgozásaként a már hagyományossá vált módszert alkalmazzuk: a központi előadásokat követően kiscsoportos műhelymunkákon kerül részletezésre, majd kö-

zös összegzésre a megvitatott kérdéskör. A konferencia választott témakörének elemzése során elsősorban a megelőzésre, a vállalt kockázatok tudatosítására összpontosítunk. Az előadások és a kiscsoportos beszélgetések érintik a dohányzás, az alkoholizmus, a kábítószer-függőség és más szenvédélybetegségek (számítógép- és játékszenvédély, munkaalkoholizmus stb.) kérdéskörét. Előadóink elméleti és gyakorlati tapasztalatokkal felvértezett szakemberek lesznek, akik a kiscsoportok munkálataiban is segítséget nyújtanak. Emellett a konferenciák szokásos programrészei sem maradnak el, úgymint az egyházak közötti összetett műfajú vetélkedő, a péntek délutáni választható tevékenységek (kézműves foglalkozások, filmklub, irodalmi teaház, számháború, drámázás stb.), esti koncertek, az alkalmi *Hírlevél* megjelentetése stb. Az egyházköri körönlenti megbeszélések és az unitárius egyetemisták és főiskolások őszi találkozójának előkészítése is szerepel a programban.

Olvasói levél

Tisztelt Szerkesztőség!

Korondon minden évben templomunkban évváró ünnepélyt tartunk. Az idén június 12-én tartottuk évváró ünnepélyünket, amit a népes gyülekezet örömeire a legjobb szavalók tettek még felemelőbbé: Imre Izabella, Simó János V. osztályos tanulók és Lőrincz Csaba VII. osztályos tanuló.

Majd sor került a jól megérdemelt és nagyon várt jutalmak kiosztására, összesen 44 jutalomkönyv és 28 díszoklevél talált gazdára. Jutalomban részesültünk mindannyian, akik a tanév folyamán legalább 25–30 alkalommal vettünk részt istentiszteleten. Az első díjasok között akadt olyan tanuló is, aki 39 vasárnapon volt templomban. Évváró ünnepélyünk végén elénekeltük kedvenc énekünket: „A tanítást véget ért...”, és utána a templomkerítésben fényképezkedtünk. Mielőtt elbúcsúztunk volna, megköszöntük a tiszteletes úrnak és a tiszteletes asz-

szonynak egész évi munkájukat, és azt, hogy megtanítottak arra, hogyan lehetünk még jobbak.

Minden gyermeknek és felnőttnek jó vakációt kíván

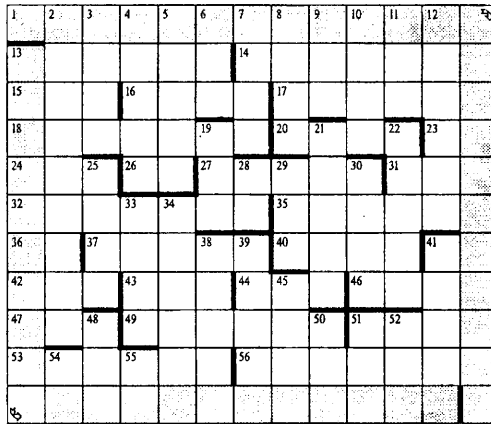
Imre Erzsébet

V. osztályos tanuló (II. díjas, 37 vasárnapal)

Lapszámunk szerzői: Bálint Róbert Zoltán – lelkész (Petrozsény), Fekete Levente – lelkész (Nagyajta), Kerekes Árpád – gondnok (Nagyvárad), Kiss Károly – lelkész (Medgyes), J. Orbán Erika – vallásstanár (Kolozsvar), Józsa István Lajos – lelkész (Kökös), Mikó Lőrinc – gazdasági-jogügyi előadótanácsos (Kolozsvar), Pap. Gy. László – lelkész (Nagyvárad).

Teleki Pál gondolatai

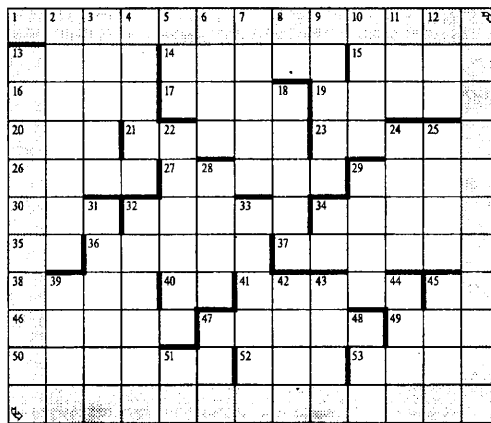
Vízszintes: 1. Teleki egyik gondolata. 13. Tecendő jelzője lehet. 14. Elhasználódás. 15. Literátor. 16. Vízrel lát el. 17. Magányosan élő ember. 18. Hangszer. 20. Svéd együttes volt. 23. Körül-belül, röviden. 24. Becézett Erzsébet. 26. Mutató névmás. 27. Keresztül taszít. 31. Tajték. 32. Nyíró József regénye. 35. Arra a helyre szólít. 36. Pánkó darab! 37. Olajbogyó. 40. Száraz növényi szár. 41. Tetejére. 42. Éveink száma. 43. Spanyol királynő volt. 44. Halotti lakoma. 46. Hint. 47. Az egyik szülő. 49. Erdélyi település. 51. Becézett Sámuel. 53. Csehországi folyó. 56. A pápai palota.

Függőleges: 2. Csillagjósolás. 3. Keleti szentkép. 4. Ókori római hármassfogat. 5. Keresgél a sötétben. 6. Marosvásárhelyi focicsapat. 7. Okirat. 8. Lant. 9. Szántóeszköz. 10. Ruhára varják. 11. A máj termeli. 12. ... Márton, magyar színész volt (1881 – 1951). 13. Teleki Pál második gondolata. 19. Magyarországi szerb. 21. Göndör hajjú. 22. A megnevezett tárgyhoz, személyhez. 25. Nemes ital. 28. Személyes névmás. 29. Hegedű doboza. 30. Északi férfinév. 33. Áramforrás. 34. Ókori mezopotámiai város. 38. Viszketést enyhít. 39. Kukoricapálinka. 41. Európai nemzet. 45. Kenőanyag. 48. Angyalrang. 50. A viszály, a rontás istennője az ógörög mitológiában. 51. Sérülés. 52. Francia területmérték (ARE). 54. Puha fém. 55. Pára!

Vidám sírfelirat

Vízszintes: 1. A humoros sírvers első része. 13. Az AEÁ tagállama. 14. A 0 után következő számjegy. 15. Fűcsonk. 16. Inga igéje. 17. Bibliai név. 19. Vályú. 20. Finnugor néptörredék. 21. Hazai biztosító társaság. 23. Orosz író volt, *A revizor* szerzője. 26. Statisztikus nyersanyaga. 27. Becézett Erzsébet. 29. Elgondolás. 30. Számos. 32. Pápai hármass korona. 34. Rablócsapat. 35. Numero. 36. Verőér. 37. Magyar könnyűzeneszerző (Péter). 38. Római szerelemisten. 40. Lyukas odú! 41. Tekergő életmódot folytató. 45. Fűszer. 46. Órló üzem. 47. Cserje. 49. Magyar kohászváros. 50. Éppen csak hozzá érő. 52. Balti nép. 53. Előkelő.

Függőleges: 2. Idegen férfinév. 3. Írófolyadék. 4. Biztat. 5. Angol helyeslés. 6. „Beszél” a kutya. 7. Masszór. 8. Szintén ne. 9. Becézett Zsigmond. 10. Férfinév. 11. Kihalt futómá-dár. 12. Ésszel felfog. 13. A sírvers második része. 18. Függőzár. 22. Virág része. 24. ... Müller, német focista volt. 25. Rendjel. 28. Szorítóeszköz. 29. ... Tibor, temesvári fizikus. 31. Porcelánföld. 32. Magas építmény. 33. Teherautóra pakoló. 34. Feltéve. 39. A vörös bolygó. 42. Füstöt ont. 43. Németországi város. 44. Rock and ..., tánc. 45. Tüzet éleszt. 47. Hangosan, hisztériásan sír. 48. Tetejére, népiesen. 51. Tupoljev repülőgépe.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **szeptember 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét szeptemberi lapszámunkban közöljük.

Májusi rejtvényeink megfejtése: *Nyelvi totó (1.)* – x, 1, 2, 1, x, 1, 2, x, 1, 2, 1, 2, 1, 2; *Reményik Sándor: Végrendelet* – „A holtom után ne keressetek, Leszek sehol és mindenütt leszek.”

Könyvjutalmat nyert **Zsakó Erzsébet** kolozsvári olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár

Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos
esetleges reklamációk:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről
szóló olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.

Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézetét.